



Szerb Köztársaság

OKTATÁSI, TUDOMÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI MINISZTERIUM  
OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET  
VAJDASÁGI PEDAGÓGIAI INTÉZET

FELADATOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁS ÉS NEVELÉS ZÁRÓVIZSGÁJÁRA

a 2015/2016-os tanévben

TESZT

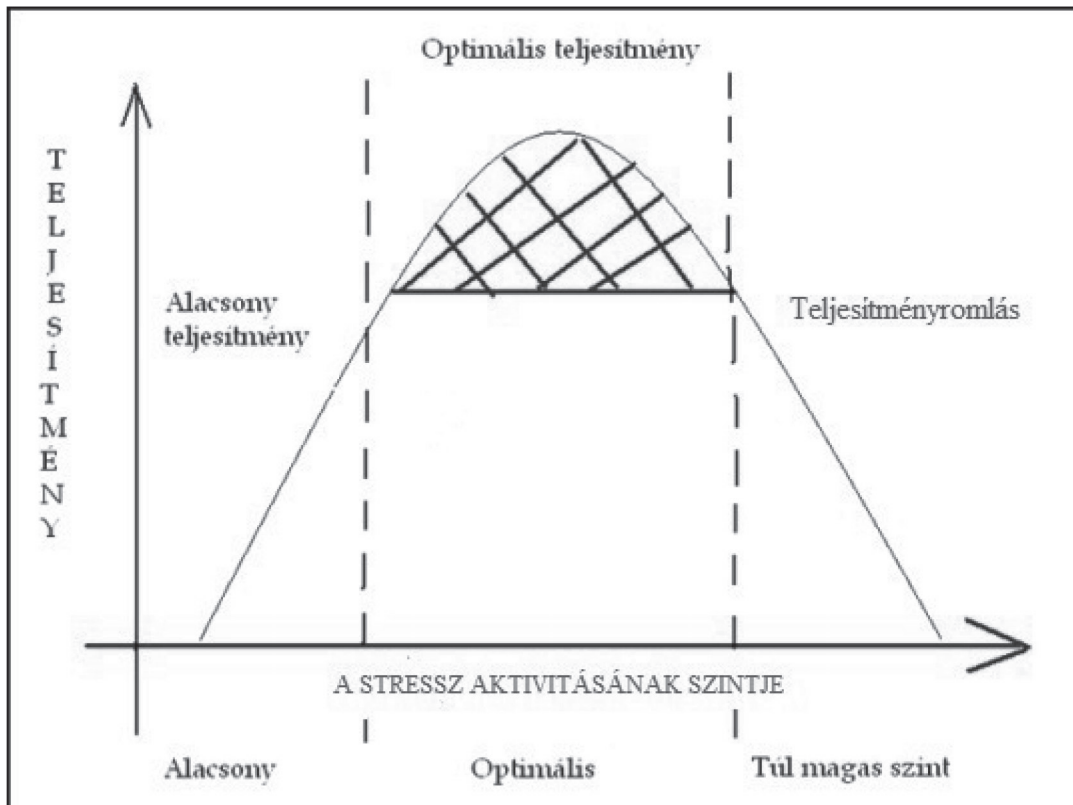
# MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL

## UTASÍTÁSOK

- A teszt **20** feladatot tartalmaz, a megoldásra szánt idő **120** perc.
- Figyelmesen olvasson el minden feladatot, értelmezze őket, majd gondolkodjon el a felkínált megoldáson (bekeretezés, összekötés, aláhúzás, kiegészítés és egyéb)!
- Írjon olvashatóan, ügyelve arra, hogy válaszai érthetőek legyenek, nyelvtani és helyesírási szempontból pedig pontosak!
- Azokban a feladatokban, amelyekben hozzáírnia, kiegészítenie kell a megadott szöveget, ne használjon rövidítéseket, hanem a kért fogalom teljes nevét írja ki (pl. magy. ny. helyett magyar nyelv; irod. helyett irodalom; ált. helyett általános). Ott engedélyezett a rövidítések használata, ahol a feladat erre utasít. A szófajtani és a mondattani elemzéseknél a tanult rövidítések elfogadhatók.
- A tesztet golyóstollal kell kitöltenie (csak a kidolgozásnál használhat ceruzát és törlőgumit).
- A golyóstollal leírt válaszokat már nem szabad javítania vagy áthúznia.
- A feladat jobb oldalán található négyzetbe ne írjon semmit! Ide írják majd a feladat átnézői a pontszámot. Erre és az utolsó oldalra se írjon!
- Amennyiben a feladatokkal előbb végez, csendben hagyja el a termet, hogy ne zavarjon másokat!

**Sok sikert a munkához!**

1. Figyelmesen tekintsd át az alábbi stresszdiagramot, majd karikázd be, hogy az alábbi állítások igazak vagy hamisak!



- 1) Ha a stressz aktivitási szintje alacsony, a teljesítmény is alacsony. IGAZ-HAMIS  
 2) Amikor optimális a stressz-szint, akkor a teljesítmény romlik. IGAZ-HAMIS  
 3) Ha a stressz aktivitási szintje túl magas, a teljesítmény is romlik. IGAZ-HAMIS

2. Olvasd el a szöveget, és határozd meg a stílusát! Karikázd be a helyes válasz előtti betűjelet!

A földrajzi térképet szemlélve szabályosan elrendezett vízszintes és függőleges vonalakat vehetünk észre. A vízszintes vonalakat szélességi köröknek, a függőlegeseket pedig hosszúsági köröknek nevezzük.

A földrajzi szélesség egy földrajzi hely távolsága az Egyenlítőtől észak vagy dél irányába.

Földrajzi hosszúságnak nevezzük valamely földrajzi hely távolságát a kezdő hosszúsági körtől keletre vagy nyugatra.

(Földrajz 5)

- a) szépirodalmi stílus  
 b) hivatalos stílus  
 c) publicisztikai stílus  
 d) tudományos stílus  
 e) levélstílus

### 3. Figyelmesen olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Először volt az udvar.

Az udvart, közepén az autórönccsal, Pazár Micu fedezte fel, és még Dunainak is csak hónapok múlva árulta el. Márpedig mindenki tudja, hogy Pazár és Dunai a legjobb barátok. De hát az ember nem mindennap bukkan egy ilyen udvarra. Gondoljuk csak el: autórönccs, beszakadt ajtóval, ha az ember beszáll, egy sereg csirke rebben fel sértetten az ülésről. Vagy inkább arról a kóctömegről, ami az ülésből megmaradt. Pazár kidughatta fejét a kocsi tetején, talpa meg a földet sikálta. [...]

Pazár Micu, ha belépett ebbe az udvarba, császár volt. Igazán senki se vegye tőle rossz néven, hogy nem szólt mindjárt Dunainak. De aztán eljött egy nap, amikor Pazár Micu azt mondta:

- Dunai! Most velem jössz!

Elvezette az udvarhoz. Fejedelmi mozdulattal kinyitotta az autó ajtaját. Valaha tartományokat ajándékoztak így.

- Tessék! Szállj be, Dunai!

Dunai szólni se tudott a meghatottságtól. Aztán amikor beült, úgy csuklott össze az autóval együtt, mint egy harmonika.

Eltartott egy darabig, amíg Pazár kiásta Dunait a roncsból.

- Persze - mondta Pazár -, hiszen még nem tudhatod, hogyan kell beszállni. És azt se tudhatod, micsoda versenyeket lehet itt rendezni. - Egy pillanatra elhallgatott, majd hozzátette: - Persze képzeletben.

(Mándy Iván: *Csutak és a szürke ló*)

1) Kik voltak a legjobb barátok? \_\_\_\_\_

2) Mit talált Pazár az udvarban? \_\_\_\_\_

3) Pazár rögtön szólt a barátjának az új felfedezéséről? \_\_\_\_\_

4) Mit lehetett a ronccsal kezdeni Pazár szerint? \_\_\_\_\_

### 4. Az alábbi mondatokban van egy-egy hiba. Keresd meg, és kijavítva másold át a mondatokat!

1) A testvérem három éves. \_\_\_\_\_

2) A tisztaság az félegészség. \_\_\_\_\_

3) Szívesen olvasnák egy jó regényt! \_\_\_\_\_

4) Narancs sárga tornacipőt kaptam. \_\_\_\_\_

5. Melyik helyesírási szabálynál keresnél a következő szóra: **Kossuthot**? Karikázd be a helyes választ!

- a) Házassági nevek
- b) Utónevek
- c) A személynevek toldalékolása
- d) A személynevek minőségjelzős alakjai

6. Figyelmesen olvasd el az alábbi mondatokat, majd másold át azokat a megfelelő igealakkal! Ügyelj a másolásnál!

Anya, főzz/főzz nekem levest!

Huba tuggyja/tudja, hogy mi a helyes.

Tanárnő, kérem, higgyen/higgyjen nekem!

Most hagyjuk/hagyjuk abba a játékot, más dolgunk van!

A helyes igealakkal másold ide a fenti mondatokat!

- 1) \_\_\_\_\_
- 2) \_\_\_\_\_
- 3) \_\_\_\_\_
- 4) \_\_\_\_\_

7. A szavak kiemelt betűjét cseréld a megfelelő zöngésségi párjára, a kapott szót írd is le!

**p**ók - \_\_\_\_\_, **t**él \_\_\_\_\_, **f**olt \_\_\_\_\_

8. Karikázd be az összetett mondatok előtt álló betűt!

- a) Nem sietünk, erősek vagyunk, tudjuk, kit miért állítunk törvény elé.
- b) Aktákba írják, miről álmodtam.
- c) Tűz van!
- d) Az esti szellő lágyan ringatta a parton a fákat.



9. Kösd össze a szavakat a rokon értelmű párjaikkal!

- |              |                                       |
|--------------|---------------------------------------|
| 1) fut       | a) lubickol, fürdik, pancsol          |
| 2) úszik     | b) andalog, sétál, bandukol           |
| 3) ballag    | c) törekszik, szorgoskodik, iparkodik |
| 4) igyekszik | d) lohol, rohan, siet                 |

10. Az alábbi táblázatba írd be a megadott szavak szóelemeit!

		Szótő	Képző	Jel	Rag
1.	tanított				
2.	házban				
3.	kertészt				
4.	jobb				

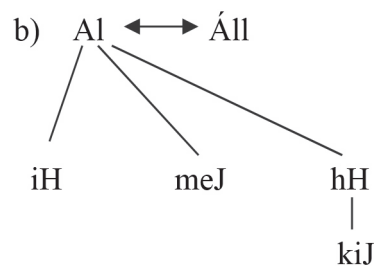
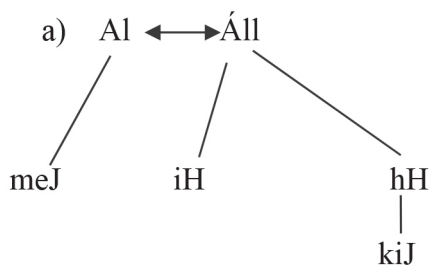
11. Karikázd be, hogy az alábbi idézet melyik fejezetben található a Helyesírási szótárban!

„A különírt elemekből álló szókapcsolatokat és az egybeírt vagy kötőjellel kapcsolt összetételeket minden tekintetben olyan szabályok szerint soroljuk betűrendbe, mint az egyszerű szavakat.”

- a) Különírás – egybeírás
- b) Az elválasztás
- c) A betűrendbe sorolás
- d) A tulajdonnevek
- e) Rövidítések és mozaikszók

12. Melyik ágrajz felel meg az alábbi mondatnak? Karikázd be a helyes válasz előtti betűjelet!

**Reggel óta sok gyerek megfordulhatott ebben a teremben.**



**13.** Milyen szóösszetételek az alábbi részletek kiemelt szavai? Megnevezésed adja meg az összetétel pontos fajtáját: szókettőzés, ikerszó, valódi mellérendelő összetett szó, álikerszó. Írd a válaszodat a kijelölt helyre!

a) „*Árkon-bokron* kutyalakodalom,  
kis virágos faházak...” (Weöres Sándor) \_\_\_\_\_

b) „*Egyedem-begyedem*,  
tengertánc,  
Hajdú sógor, mit kívánsz?” (Népi mondóka) \_\_\_\_\_

**14.** Állapítsd meg, hogy az alábbi idézetek melyik nyelvemlékünkől valók! A megadott címetek írd be a megfelelő helyre!

„feheruuaru rea meneh hodu utu rea”	
„Világ világa, virágnak virága! keserűen kinzatul, vos szegekkel veretül!”	
„Látjátok feleim szemetekkel, mik vagyunk. Isa, por és hamu vagyunk. Mennyi malasztban teremtette (Isten) először a mi őszünket, Ádámot, és adta neki a Paradicsomot házul.”	<input type="checkbox"/>

**15.** Párosítsd összekötéssel a szerzőt és művét!

Arany János

János vitéz

Petőfi Sándor

Toldi

Móricz Zsigmond

Légy jó mindhalálig

## 16. Figyelmesen olvasd el a szövegeket!

1-es számú szöveg	2-es számú szöveg
<p>Arany János: A walesi bárdok</p> <p>Edward király, angol király Léptet fakó lován: Hadd látom, úgymond, mennyit ér A velszi tartomány.</p> <p>Van-e ott folyó és földje jó? Legelőin fű kövér? Használt-e a megöntözés: A pártos honfivér?</p> <p>S a nép, az istenadta nép, Ha oly boldog-e rajt' Mint akarom, s mint a barom, Melyet igába hajt? (...)</p>	<p>Kómíves Kelemenné</p> <p>Tizenkét kómíves összetanakodék, Magos Déva várát hogy felépítenék. Hogy felépítenék fél véka ezüstért, Fél véka ezüstért, fél véka aranyért. Déva városához meg is megjelentek, Magas Déva várhoz hozzá is kezdettek. Amit raktak délig, leomlott estére, Amit estig raktak, leomlott reggelre. (...)</p>

Írd a vonalra a **szóbeli irodalom** műfajához tartozó szöveg számát! \_\_\_\_\_

## 17. Olvasd el Mátyás Iván elbeszélésének részletét, és nevezd meg, ki a szerzője és ki az elbeszélője az alábbi részletnek!

Elengedte a kezemet. Mereven az arcomba nézett, ahogy megismételte:

– Egy kavicsot csókolgatsz! – Leszaladt mellettem a lépcsőn. A kanyarból még visszanezett.

Azzal eltűnt.

A falhoz tapadtam. Az arabot egy sunyi, gyors mozdulattal becsúszttam a zsebembe. Mintha többé nem is akarnám látni. Mintha sose találkoztunk volna.

Leváltam a falról. Tovább fölfelé. Elővettem az arabot. Megint csak végigsimítottam rajta. Gyanakvó arcok fogadtak a vacsoraasztalnál.

Apa ránk nézett, ahogy úgy odavetette:

– Sétáltatok? Vagy beültetek egy moziba?

Ez egyáltalán nem hangzott humorosan. Ezt elég rondán odakente. Igazán nem lehetett csodálkozni, hogy az arab megjelent egy tányér mellett. A fehér abroszon egy fehér tányér mellett.

Anya egy túlvilági sóhajban:

– Jancsikám!...

A mű szerzője: \_\_\_\_\_

A mű elbeszélője: \_\_\_\_\_

**18.** Olvasd el a szövegeket, és állapítsd meg, melyik utal Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde című drámájának cselekményére, és melyik értelmezi a szöveget!

Írd a megfelelő vonalra az alábbi megállapítások előtti betűjelet!

a) a dráma értelmezése

b) a dráma cselekménye

1. Az ördögfiak megérkeznek Balgával a Hajnal birodalmába. Amíg megpihennek, a hű szolga megfordítja a szekeret, s egy követ helyez annak tetejébe, hogy megtévessze a manókat. Mikor azok tovább ballagnak, előlép rejtekéből, s találkozik gazdájával. Nem sokkal ezután közeleg Tünde és Ilma. A férfiak szölongatják őket, megpróbálják elállni az utat, de minden hiába, a lányok nem válaszolnak. Szegény Csongor mindezt csalódottan veszi tudomásul, ő még nem tudja, hogy a Hajnal birodalmában a szerelmesek csak délben válhatnak szót, s erre is mindössze egy órájuk van. Az ördögfiak ez idő alatt észrevették a turpisságot, Berreh és Duzzog dühükben elszaladnak. Időközben a kő visszaváltozik Miriggyé. \_\_\_\_\_

2. A főhős Vörösmartynál már nem királyfi, hanem Csongor úrfi, aki a boldogságot korábban hiába kereste szerte a világon, a szülei kertjében viszont egy aranyalmát termő fát talál - ezzel indul a mű. Éjszaka megjelenik a fa ültetője, Tünde, de Csongor elalszik, és csak reggel válhatnak néhány szót: eszerint Tünde Tündérhonban lelhető fel. A hős a hozzá szegődő Balga társaságában egy kalandos, noha csupán egynapos körutat jár be, Tünde és annak Ilma nevű szolgálója (Balgá földi felesége) után. A férfiak a Hajnal birodalmában találkoznak a lefátyolozott hölgyekkel, de azok nem szólhatnak őhözájuk. Délben a Tündének szóló engedély szerint egy órát eltölthetnének együtt, de ekkor Csongor ismét bűbajos álomba esik (Mirigy, a boszorkány altatóporának hatására). \_\_\_\_\_





**19.** Figyeld meg az alábbi költemények versformáját! Írd a művek alá a műfaji megnevezésüket!

<p>1.</p> <p style="text-align: center;">Ó, egy vitor- lás hajó úszik ott a tó habjain, oly b ű bájosan, mint egy hattyú. Hahó, hahó, te jó, te szép vitorlás hajó, gyere, ússz ki a partra, és vigyél be a tó közepé- re!</p> <p>Hé, vitorlás hajó, vigyél engem a tó közepére, ott pedig a mesés tó tündérszigetére, mert nekem az a sziget az ideálom, olyan szép, mint egy álom.</p> <p style="text-align: right;">(Kozma Béla)</p>	<p>2.</p> <p>E könyv elvisz a látható valóság határán túl: az ólomkatonának kigyúl a szíve; tündérek a rózsák és lámpásával Aladdin csodákat</p> <p>teremt. Mi itt történik, sose történt s nem avul el mint a regények, másnap. Kik ezt írták, magasabb, ősi törvényt követtek és mélyebb rétegbe ástak.</p> <p>Míg gyermek voltál, hallottad a fákat s az őzeket beszélni. Egynek láttad a mindenséget. Ki lopta el tőled</p> <p>az összhangot? Meg akarod keresni? Indulj el lelked ős-vizén evezni. Tekints a mélybe. Dobd el eveződet.</p> <p style="text-align: right;">(Faludy György)</p>
<p>Válasz: _____</p>	<p>Válasz: _____</p>



**20.** Figyelmesen olvasd el a szöveget!

És akarok még égő-pirosat,  
vérszínűt, mint a mérges alkonyat,  
és akkor írnék, mindig-mindig írnék.  
Kékkel húgomnak, anyámnak arannyal:  
arany-imát írnék az én anyámnak,  
**arany-tüzet, arany-szót, mint a hajnal.**  
És el nem unnám, egyre-egyre írnék  
egy vén toronyba, szünes-szüntelen.  
Oly boldog lennék, Istenem, de boldog.

1. A kiemelt sorban karikázd be a **szinesztéziákat!**

2. Az utolsó előtti sorban húzd alá az **alliteráló szavakat!**

